

BAJKY

MICHAL VANĚČEK
ilustroval VÁCLAV RÁŽ

Z FARMY ZVÍŘAT

OBSAH

PŘEDMLUVA 4

Medvědí služba 5

Hladová liška Zrzka a hrozny 8

Zrzka a havranův sýr 11

Kdo jinému jámu kopá 14

Liška a oslík na výletě 17

Dva kohouti na jednom smetišti 20

**Jak kohout Mouňa
vyzrál na lišku Zrzku** 23

Nenasytňý Ferda 26

Proč rákosí ohýbá záda 29

Jak zajíc závodil s želvou 32

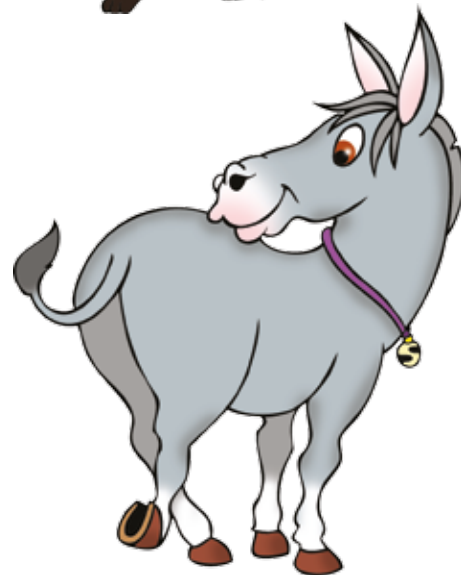
Jak jela myška Hryzka do města 35

Neposuzuj ostatní podle zevnějšku 38

Jak zlikvidovat kocoura 41

Jak Hryzka zachránila lva 44

Zlatonosná slepice 47

Jak lev Felix zachránil Metoděje 50

Kam dát lvíčka do učení? 53

Orel a slepice 56

Nespokojené mouchy 59

Štěňátko a Matěj 62

Do soupeře se nekope 65

Nikdy nevíš, kdy na tom budeš hůř 68

Matěj a slavík 71

Matějovo vyznamenání 74

Jak oslík Matěj přechytračil vlka Bojara 77

Jak vlk nepřechytračil kozu 80

Chytré kůzlátko 83

Tvrdohlavé kozy 86

Bojar a Ferda 89

Po čertech velký kamarád 92

Jak se vlk přepočítal 95

Kdo je největší vůl 98

Kamarády nikdy nenecháváme v nouzi 101

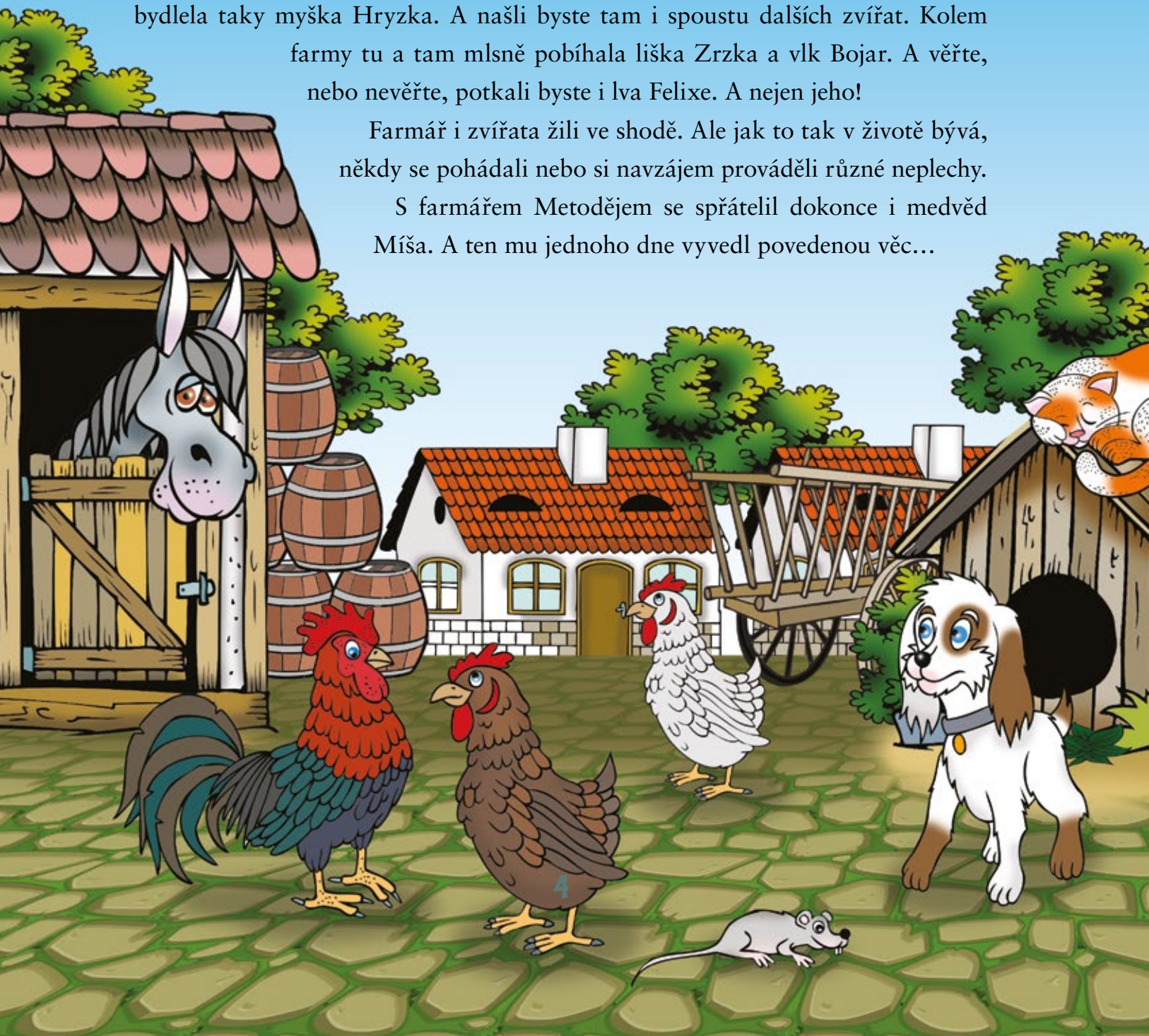

PŘEDMLUVA

Byla jednou jedna farma. Na té farmě pracoval farmář Metoděj. S ním tam žili jeho syn a žena. Na dvorku se popelila slepice Zora a další slepice, v zahradě skotačila koza Melánie s oslíkem Matějem a celou farmu hlídal pes Ferda. Ve stodole bydlela taky myška Hryzka. A našli byste tam i spoustu dalších zvířat. Kolem farmy tu a tam mlsně pobíhala liška Zrzka a vlk Bojar. A věřte, nebo nevěřte, potkali byste i lva Felixe. A nejen jeho!

Farmář i zvířata žili ve shodě. Ale jak to tak v životě bývá, někdy se pohádali nebo si navzájem prováděli různé neplechy.

S farmářem Metodějem se spřátelil dokonce i medvěd Míša. A ten mu jednoho dne vyvedl povedenou věc...

Medvědí služba

Farmář Metoděj věděl, že v lesích za jeho farmou žije medvěd. To se rozumí, medvěda se bál, ostatně jako každý. On takový opravdový živý medvěd, to je něco úplně jiného než jenom hezký plyšový medvídek, jakého máte doma.

Metoděj šel jednoho dne do lesa na houby. Šel a šel, bloumal lesem, podlézal pod větvemi stromů a hledal v mechu pěkné hříbky. A jak tak byl zabraný do sbírání, přestal koukat nalevo napravo. Najednou zvedne hlavu a místo hřiba vidí před sebou velikého huňatého medvěda. Co teď? Pušku s sebou neměl, kdo by si taky na houby bral s sebou pušku. Neměl ani sekeru, jen proutěný košík a malý nožík na čištění hub.

Stál před medvědem jako zkamenělý a nevěděl, co si má počít.

Už se pomaloučku loučil se životem. Čekal, že se na něj medvěd každou chvíli vrhne. Košík z toho leknutí upustil na zem. Medvěd ale jen popošel ke košíku a k rozsypaným houbám. Vzal do tlapy toho nejkrásnějšího hřiba a začal z něj rozvážně ukusovat.

„Jedeš od těch hub!“ rozkřikl se Metoděj na to obrovské hnědé zvíře.

Medvěd se zamyslel a pak k farmářovu překvapení povídá:

„Ten hřib není špatný, ale ukážu ti, kde rostou lepší.“

Metoděj na medvěda koukal s otevřenou pusou.

„Mně říkají Míša,“ napřáhl medvěd k farmáři tlapu.

„Metoděj,“ vykoktal ze sebe farmář a opatrně medvědovi potřásl velkou tlapou.

„Pojď,“ zavelel Míša a už táhl Metoděje někam do houští.

Farmář se nestačil divit. Medvěd ho dovedl na místo, kde on, Metoděj, ještě nikdy nebyl. A rostly tam pravé hříby, sameťáky, křemenáče, no úplná boží úroda. Metoděj sbíral a sbíral, takže měl košík za chvíli plný.

„Jsem z toho nějaký unavený,“ povzdechl si.

„Tak si támhle v mechu zdřímni,“ navrhl medvěd, „já dám pozor, aby tě nikdo nerušil.“

Hm, takovou službu, to si dám líbit, pomyslel si překvapený Metoděj. Zdá se, že tady medvědi poskytují odpočinkový servis s veškerým komfortem. Ale co nad tím přemýšlet! Zív, natáhl se do mechu a v ten moment usnul.

Míša měl dobrou náladu a chtěl být ten den asi užitečný. Koukal kolem, aby Metoděje opravdu žádné zvíře nerušilo. Odháněl i motýly. Najednou přiletěla nějaká nenechavá moucha. Bzučela a poletovala a dorážela na spícího Metoděje. Míša se po ní oháněl a snažil se ji zahnat. Jenže ta mrška vždy na chvíli poodletěla, ale pak zase začala kroužit kolem ležícího spáče. Nakonec se moucha asi taky unavila a usedla na Metodějovo čelo. A mám tě! Pomyslel si Míša, rozpřáhl se tlapou a plácl mouchu řádnou medvědí ranou.

„Auvajs, pane na nebi, co se to děje, zemětřesení?“ vyskočil Metoděj a držel si čelo, na kterém mu začala bobtnat výstavní boule.

„Pardon, já nerad,“ omlouval se Míša.

„Od tebe se nechám zase někdy hlídat, ty hnědý brachu!“ láteřil farmář.

A když přišel večer mezi sousedy do hospody, ozval se od stolů veselý smích.

„Cos dělal, Metoději, že máš na čele takový tenisák?“ smáli se ostatní chlapi.

„Ále, byl jsem na houbách,“ šklebil se Metoděj. „A jeden dobrý přítel mi poskytl vskutku medvědí službu.“

Od té doby se takové službě, kdy je dobrý úmysl korunován neštěstím, říká medvědí služba.

Hladová liška Zrzka a hrozny

Liška Zrzka žila v lese za farmou, stejně jako medvěd Míša. Kudy chodila, tudy přemýšlela, jak by se dostala do Metodějova kurníku. Metoděj měl na Zrzku už dlouho spadeno. Věděl totiž, jakou neplechu dokáže v kurníku napáchat.

Mnohokrát jí vyprášil kožich koštětem a nejednou běžel pro pušku – to měla Zrzka opravdu nahnáno. Metoděj na Zrzku dokonce nastražil i past. Ale kdepak s pastí na prohnanou lišku! Když našel v pasti dvakrát místo lišky slepici, přehodnotil situaci a raději pasti na lišku přestal líčit.

Jednou měla Zrzka velký hlad. Několik dní se jí nepodařilo ulovit nic k snědku. Slídila tedy kolem farmy a přemýšlela, jak se dostat do kurníku. Protáhla se dírou v plotě, ale co čert nechtěl, uviděl ji kohout a dal se do hrozného křiku. Všechny slepice v čele se Zorkou se utíkaly rychle schovat.

Kohoutův křik zburcoval i Metoděje, který hned popadl koště a hnál se po lišce. Honili se po dvorku drahnou chvíli. Liška hledala, kde je v plotě ta díra, aby se dostala ze dvorku. To se rozumí, byla rychlejší než Metoděj, ale jen tak tak, že upláchla před jeho koštětem. Zastavila se až u zídky, za kterou byla vinice.

Zrzka se zamyslela. Že bych si uzobla aspoň pár hroznů? Ne že by hroznové víno bylo ta správná pochoutka pro lišku, ale něco je lepší než nic. Jenže vinné keře byly moc vysoké. Ať se Zrzka snažila sebevíc a chňapala po nich, nemohla

na žádný z nich dosáhnout. Jak tak chňapala a chňapala, přestala si všímat, co se kolem ní děje. A vtom dostala po kožichu takovou ránu koštětem, až se jí ztmělo před očima.

„A upaluj, ty potvoro zrzavá! To tak, ještě hrozny abys mi zblajzla!“ hulákal za liškou Metoděj.

„Žádná škoda,“ volala v běhu Zrzka, „beztak byly určitě kyselé a nebyly k jídlu.“

„Nehaň nikdy to, co nemůžeš mít,“ křikl za ní Metoděj.

„Aťsi, ale aspoň toho nebudu litovat,“ odfrkla liška.

Zrzka a havranův sýr

Liška Zrzka doběhla k lesu celá uhnaná. Výprask koštětem se jí ani v nejmenším nezamlouval. Navíc měla čím dál větší hlad. Zatrolená situace, říkala si v duchu, už kolik dní jsem nejedla, slepičku jsem neulovila – a teď ještě kožich vyprášený koštětem.

V břiše jí kručelo až běda. Rozhlížela se, kde by našla něco k snědku. Najednou vidí, jak se na jednom stromě usadil havran. Lišku okamžitě zaujalo, že havran držel v zobáku nádherný kus voňavého sýra. Kdovíkde k němu přišel... To však nebylo důležité. Lišce to v hlavě šrotovalo jako o závod. Jak jen by havrana o ten sýr připravila?

Havran si zatím spokojeně seděl na větvi a vůbec to nevypadalo, že by ten lahodný kus sýra chtěl někomu přenechat. Ale že byla Zrzka liška podšitá, urodil se jí v rezavé hlavě nápad.

„Buď zdrav, havrane,“ zašveholila.

Havran otočil hlavu na stranu a podíval se jedním okem na lišku. Pokýval jen mlčky na pozdrav.

„To je romadúr?“ vyzvídala Zrzka.

„Ementál,“ ucedil přes sevřený zobák havran, „romadúr teče.“

„Jaké máš krásné lesklé peří, havrane,“ pokračovala medovým hláskem Zrzka, „co já bych za to dala, mít taky tak krásný lesklý kožíšek.“

Havran na to nic neodpověděl, jen si v zobáku opatrně žmoulal uloupený sýr.

„A jaké máš krásné ladné nohy.“

Havran se nedůvěřivě podíval dolů na lišku a pak na svoje nohy.

Zrzku napadlo, jestli to s tím lichocením přece jen nepřehnal. Chvilku přemýšlela.

„Havrane, víš, co jsem slyšela od ostatních zvířátek?“

Havran jen zavrtěl hlavou.

„Všichni říkají, jaký máš krásný hlas, že umíš překrásně zpívat,“ vymýšlela si liška.

Havran se zarazil. O svém krákoravém hlase valného mínění neměl. Že by ostatním připadalo, že umí krásně zpívat?

„No ano,“ rozplývala se Zrzka, „všichni básní o zlatě ve tvém hrdle, jen já jsem od tebe nikdy neslyšela žádnou árii.“

Havran váhal.

„Havrane, prosím, prosím, zazpívej mi nějakou nádhernou píseň,“ loudila liška.

Havranovi závratně stoupló sebevědomí. Nadechl se – a že spustí nějakou tu svoji krákoravou. Jenomže jakmile otevřel zobák, vypadl mu z něj sýr a spadl přímo před Zrzčinu tlamu. A Zrzka hned udělala ham! Dvakrát třikrát kousla a bylo po sýru.

Havran jen zoufale kráknul. Došlo mu, jaký je hlupák.

„Já hlupák starý,“ zoufal si, „naletím na sladké lichotky mazané lišky, uvěřím jim a přijdu o sýr!“

Zrzka se jen smála: „Kdybys nevěřil těm nesmyslům o krásném hlase, nepřišel bys o sýr!“

„Počkej, ty zrzavá lichotnice, však i na tebe jednou dojde,“ krákorál rozčilený havran za Zrzkou, která nasycena jeho drahocenným sýrem pelášila zpátky do lesa.

Kdo jinému jámu kopá

Zrzka byla sama se sebou spokojená. Sýr byl dobrý a to jí zvedlo náladu. Měla škodolibou radost, jak na havrana vyžrála. Přemýšlela, kde splasit něco dalšího dobrého k snědku. Sýr byl sice lahodný, ale nebylo ho mnoho. Náhle jí padl zrak na vysoký komín na kraji vesnice. Na něm měl své hnízdo čáp.

V hnízdě bylo zrovna několik mladých čápat. Čáp je dobrý, olízla se liška. Jenže hnízdo bylo moc vysoko. Čapí hnízdo, to je příliš vysoko na každou šelmu, která by si chtěla na čapích mláďatech smlsnout, musela uznat Zrzka. Ale když si na malých čápech nepochutnám, mohla bych aspoň čápovi provést nějaký povedený kousek.

Liška došla pod komín a zavolala:

„Čápe! Hola, milý čápe, slyšíš mě?“

„Copak se děje, kmotříčko?“ zaklapal čáp zobákem.

„Čápe, žabožroute můj milý, vzpomněla jsem si, že už jsme spolu dlouho nemluvili. Nechtěl bys ke mně přijít zítra na oběd?“

Čáp se zamyslel. Znal lišku moc dobře. To nebude jen tak samo sebou, přemítal. Ale nakonec si řekl, že přinejmenším zjistí, co má liška za lubem.

„Dobrá, kmotříčko zrzavá, zítra v poledne jsem u tebe,“ usmál se dolů na lišku.

Liška na druhý den nachystala polévku. Když čáp přišel, nalila polévku do dvou mělkých talířů.

„Dobrou chuť, sousede,“ usmála se vpravdě lišácky.

„Dobrou chuť,“ odvětil rozpačitý čáp. Pokusil se pustit do jídla, ale ať klapal svým zobákem, jak chtěl, nemohl z talířku nabrat ani kapičku polévky.

Mezitím Zrzka podšitá vylízala do čista svůj talířek.

„Už nebudeš, čápe?“ zeptala se naoko vážně nešťastného čápa.

„Nebudu,“ odsekl čáp a potlačoval v sobě rostoucí vztek.

Zrzka se tedy pustila i do čápy polévky a za chvíli vyprázdnila také jeho talířek.

„Inu, Zrzko,“ pravil čáp rozvázně, „měl bych ti asi tvou pohostinnost oplatit. Víš co? Přijď ke mně na oplátku zítra na oběd.“

„Ale ráda, čápe, ráda přijdu,“ usmívala se liška. Když čáp odešel, pomyslela si: To je ale kus hlupáka, ten čáp. Nenajedl se, a ještě mi poděkoval a pozval mě na oběd.

Další den se tedy liška vypravila k čápu.

„Copak jsi uvařil dobrého, sousede?“ zajímala se, protože u čápa to moc hezky vonělo.

„Připravil jsem báječné kousky vypečeného masíčka, Zrzko,“ smál se čáp. A začal servírovat na stůl oběd. Ale ouha! Kousky masa přinesl ve dvou skleněných vázách s úzkým hrdlem. Popřál lišce dobrou chuť a hned začal nabírat zobákem kousky výborného masíčka.

Liška se mohla zbláznit. Maso vonělo, až jí kapaly sliny, ale úzkým hrdlem se nemohla k jídlu dostat. Prskala a vrčela, ale nebylo jí to nic platné.

„Copak, Zrzunko, nechutná, nechutná?“ chechtal se čáp. „To víš, kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá, lištičko.“

Zrzka se urazila a běžela domů. Málo platné, říkala si cestou, čáp je i se svým hnízdem pro mě příliš vysoko.

Liška a oslík na výletě

Liška dostala od čápa tak za vyučenou, že se rozhodla, že se polepší a nebude si z nikoho tropit žerty. Dokonce se začala kamarádit s oslíkem Matějem, který také žil na farmě. Chodila za ním, povídali si spolu a jednoho dne se domluvili, že spolu vyrazí na výlet do sousední vesnice, aby taky viděli, jak vypadá svět jinde.

Bylo léto. Parné léto. Horko až k padnutí. Oslík s liškou už šli s vyplazeným jazykem a přemýšleli, kde by svlažili hrdlo. Došli až ke studni, která byla ve vsi. Na studni byl rumpál a bylo nutné spustit vědro dolů, nabrat vodu a vytáhnout zpět. Jenže jak by si s tímto úkolem poradili liška s oslíkem?

Chvíli se radili a pak Zrzka navrhla: „Víš co, Matěji? Nejlepší bude, když skočíme dolů do vody a ve studni se napijeme.“

„To je dobrý nápad, Zrzko, ty jsi přece jen chytrá liška.“

„Tak šup,“ zavelela liška a oba skočili do vody.

Napili se důkladně. Ale pak oslíka napadlo:

„Poslechni, liško, ale jak se teď dostaneme nahoru?“

„Po těch hladkých kluzkých kamenech se asi nahoru nevyšplháme,“ uvažovala liška. „Ale víš ty co? Když se postavíš na zadní a já po tvých zádech vyšplhám nahoru, dostanu se ven.“

„A já?“ zajímal se oslík a znělo to jako ÍÁ.

„Tebe potom vytáhnu, ty chytrý,“ slibovala Zrzka.

Oslík na nic nečekal, postavil se na dně studny na zadní a předními kopýtky se opřel o stěnu. Liška vyskočila na oslíkův hřbet a několika skoky vyhopsala na okraj studny.

„Zrzko,“ volal nahoru oslík, „vytáhni mě.“

„Ale Matějčku,“ divila se liška, „jsem slabá, abych tě vytáhla, to jsi nevěděl? Copak bych já mohla tebe, osla, vytáhnout ze studny?“

„Ale říkala jsi přece...“

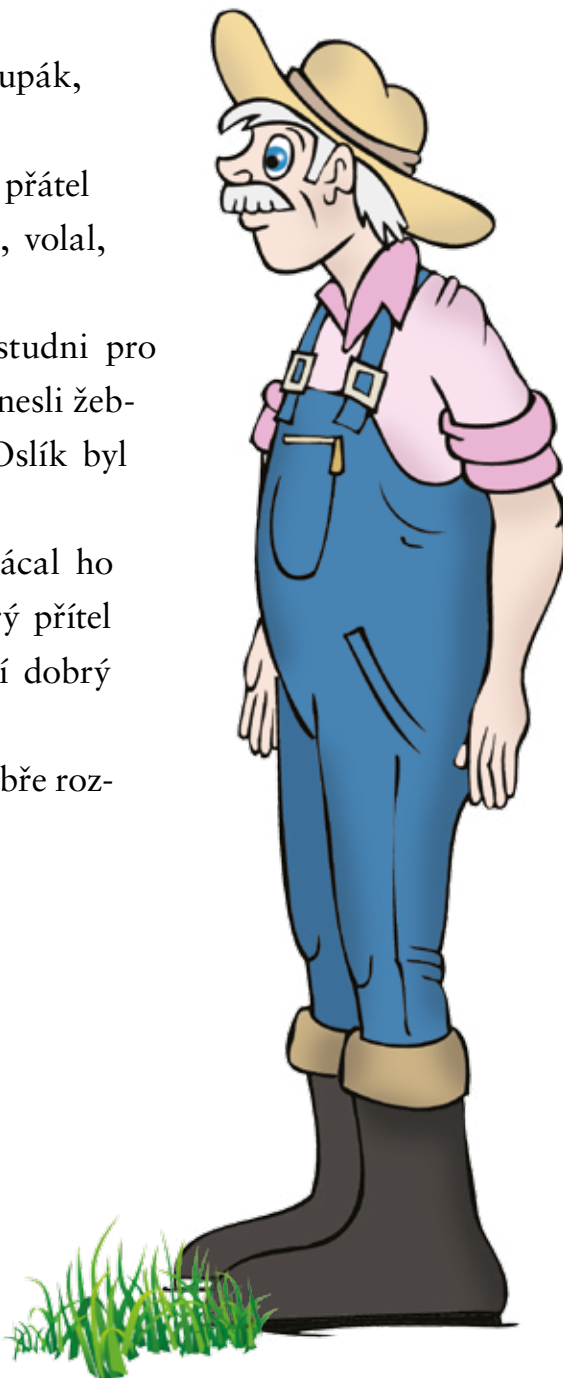
„Když ty jsi, Matěji, takový důvěřivý hlupák, vid?“ povzdechla si liška a utekla.

Přece jen jí to předsevzetí nedělat si z přátel legraci moc dlouho nevydrželo. Oslík křičel, volal, ale bylo to marné. Liška Zrzka se nevrátila.

Až za dlouhou dobu, když šli lidé ke studni pro vodu, zděsili se, že jim ve vodě plave osel. Donesli žebřík, provazy a milého Matěje vytáhli ven. Oslík byl rozčilený a všechno to lidem ze vsi vyprávěl.

„Máš, Matěji, dobrou zkušenost,“ poplácal ho po hřbetě jeden sedlák, „teď už víš, že dobrý přítel přítele v nouzi neopustí. A liška zjevně není dobrý přítel.“

Oslík jen pokýval hlavou. „Napříště si dobře rozmyslím, s kým budu skákat do studny.“

Dva kohouti na jednom sметиšti

Když jsou na jednom dvoře dva kohouti, nedělá to nikdy dobrotu. Dlouhou dobu žili na farmě dva kohouti – Mouňa a Fouňa. Neustále se spolu hádali, kdo vlastně má velet slepicím, zkrátka kdo je v kurníku pánem.

Jednoho dne se společně popelili na smetišti.

„Já bych měl být králem na tomto dvoře,“ začal Fouňa, poté co byl nějakou dobu klid a nehádali se.

„A to jako proč?“ zajímal se Mouňa.

„Mám lepší hlas, lépe kokrhám, když budím ráno celý dvůr,“ chvástal se Fouňa.

„A na to jsi přišel jak?“ divil se dál Mouňa.

„Všichni to říkají,“ ukázal Fouňa křídlem po dvoře.

Mouňa si myslel svoje, ale neříkal nic.

„A mám o dost lepší a barevnější peří než ty,“ nedal se odbýt Mouňovým mlčením Fouňa.

„To přece není pravda,“ ohradil se Mouňa.

„Ale je a je,“ dupnul si Fouňa. „Mám navíc větší a červenější hřebínek než ty! Můj hřebínek totiž připomíná královskou korunu.“

Mouňovi začala docházet trpělivost. Věděl, že je Fouňa hloupější a moc si o sobě myslí. Že si stále potřebuje dokazovat svoji výjimečnost.

